	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Основи нейропсихології у медсестринстві**
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І5 Медсестринство
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	денна
Рік навчання / семестр	Третій рік / VI семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів — 3 Усього годин — 90 Лекції — 14 Практичні заняття — 40 Самостійна робота — 36
Викладач	Чабанюк Сергій Олександрович
E-mail	s.chabanuk@krmedkol.com
Консультації	За графіком упродовж року
Анотація до курсу	Навчальна дисципліна «Основи нейропсихології у медсестринстві» - це вибіркова компонента освітньо-професійної програми «Сестринська справа першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» за спеціальність «І5 Медицина». Даний компонент забезпечує формування у здобувачів таких професійних компетентностей: здатність аналізувати та оцінювати професійні ситуації; уміння приймати обґрунтовані рішення в межах фахової діяльності; здатність застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань;розвиток комунікативних, інформаційно-аналітичних та організаційних навичок;формування етичної та відповідальної професійної поведінки.
Мета та завдання курсу	**Метою** викладання навчальної дисципліни «Основи нейропсихології у медсестринстві» є формування компетентностей у здобувачів освіти системи знань, умінь та навичок, необхідних для розуміння теоретичних основ і практичного застосування положень дисципліни у професійній діяльності. **Основними завданнями** вивчення дисципліни є: Засвоєння базових понять, категорій та принципів, пов'язаних із тематикою курсу; розвиток аналітичного мислення та здатності застосовувати набуті знання для вирішення практичних і професійних

	завдань;формування навичок самостійного пошуку, аналізу та інтерпретації інформації; підготовка здобувачів до подальшого опанування суміжних дисциплін та використання знань у професійній діяльності. Обов'язковим завданням постає формування компетентностей заявлених у Стандарті фахової передвищої освіти зі спеціальності І5 Медсестринство галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»: **ЗК 4** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; **ЗК 6** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; **ЗК 8** Здатність до міжособистісної взаємодії; **СК 1** Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці; **СК 2** Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта; **СК 3** Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності; СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу; СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, задля ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовування фармакологічних засобів у професійній діяльності. СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої

	безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки; СК12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя); СК13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів. СК14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.
Програмні результати навчання	**РН3**. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я; **РН4.** Вести медичну документацію відповідно за формами, встановленим нормативно-правовими документами; **РН5.** Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності; **РН6.** Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей; **РН7.** Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності; **РН8.** Вживати заходи, спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта; **РН9.** Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах; **РН10.** Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії; **РН 11.** Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності;

	РН 12.Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги; **РН 13.** Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу; **РН 15.** Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацією реконвалесцентів та диспансеризацією пацієнтів; **РН 17.**Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності; **РН 19.** Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

Зміст курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1.	Історико-теоретичні основи нейропсихології.	2	
	Визначення основних етапів розвитку нейропсихології.		1
	Положення про системну організацію вищих психічних функцій і динамічний характер змін цих систем в онтогенезі.		1
	Положення про «екстракортікальний» принцип організації мозку людини.		1
	Положення про специфіку наслідків пошкодження мозку у дитини і у дорослого.		1
	Принцип динамічної мозкової локалізації.		1
	Теорія про рівневу ієрархічну організацію рухів.		1
	Принцип послідовної локалізації ПФ і принцип функціональної багатозначності мозкових структур.		1
	Мовлення як одна із вищих психічних функцій, історично усталена форма спілкування людей за допомогою мови.		1
	Види мовлення: зовнішнє, письмове, внутрішнє.		1
	Афазія як системне порушення мовлення.		1
	Види афазій, симптоми та діагностичні проби.		1
	Пам’ять та її порушення		1
	Особливості формування та механізми пам'яті.		1
	Довільне і мимовільне регулювання мнестичної діяльності.		1
	Порушення мислення.		1

	Порушення поведінки при локальних ураженнях мозку.		1
	Принципи патофізіології делірію.		1
2.	Специфіка і функції лобових часток мозку.	2	
	Основні порушення при різних ураженнях лобових часток мозку. Модально-специфічні порушення уваги.		1
	Порушення свідомості при локальних ураженнях мозку.		1
	Порушення емоційно-особистісної сфери при локальних ураженнях мозку.		1
	Поняття «локалізації» функції в нейропсихології.		1
	Функціональна специфічність великих півкуль.		1
	Міжпівкульна асиметрія та міжпівкульна взаємодія.		1
	Положення синдромного аналізу.		1
	Порушення елементарних та довільних рухів і дій.		1
	Форми апраксій.		1
	Діагностичні проби.		1
	Мовлення в нормі та патології		1
3.	Структурно — функціональна будова центральної нервової системи.	2	
	Принципи будови і функціонування аналізаторних систем. Рівні порушення роботи аналізаторів. Поняття гнозизу, праксису та їх порушень.		1
	Значення нервової системи в забезпеченні цілісного функціонування організму.		1
	Структурна організація нервової системи. Особливості будови та функціонування спинного мозку. Власні і провідникові функції спинного мозку. Особливості будови і функціонування головного мозку Відділи головного мозку та їх роль у формуванні психічної діяльності людини.		1
	Шари та цитоархітектоніка кори великих півкуль.		1
	Закони будову кори головного мозку.		1
	Сенсорні сприйняття та її порушення.		1
	Рухова система та її порушення.		1
	Зоровий аналізатор та види зорових агнозій. Діагностичні проби.		1
	Слуховий аналізатор та види слухових агнозій. Діагностичні проби.		1
	Принципи будови і функціонування рухового аналізатора.		1
4.	Теорія про три функціональні блоки мозку.	2	

	Анатомічна будова і функціональне значення I блоку мозку. Типи регуляції процесів активації центральної нервової системи. Джерела активації I блоку мозку.		1
	Анатомічна будова і функціональне значення II блоку мозку. Принципи організації та функції первинних, вторинних і третинних коркових полів головного мозку.		1
	Анатомічна будова і функціональне значення III блоку мозку.		1
	Принципи роботи кори II і III функціональних блоків мозку.		1
	Загальна структура психічної діяльності.		1
	Специфіка і функції лобових часток мозку.		1
	Основні порушення при різних ураженнях лобових часток мозку. Модально-специфічні порушення уваги.		1
	Порушення свідомості при локальних ураженнях мозку.		1

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
01	Історично — теоретичні основи нейропсихології.	4
02	Предмет і завдання, фундаментальні поняття нейропсихології.	4
03	Структурно-функціональна будова центральної нервової системи.	4
04	Теорія про три функціональні блоки мозку	4
05	Сенсорні сприйняття, рухова система та їх порушення.	4
06	Мовлення в нормі і патології. Пам’ять та її порушення.	4
07	Порушення мислення, поведінки та розвитку при локальних ураженнях мозку.	4
08	Топічний і функціональний діагноз. Нейропсихологічні діагностичні методи. Проблеми та діагностика міжпівкульної взаємодії.	4
09	Якісний та кількісний аналіз стану вищих психічних функцій. Шляхи відновлення вищих психічних функцій. Програма відновлення вищих психічний функцій. Вимір практичних навичок.	4
	Разом:	**36**

Пререквізити	«Основи психології з курсом медичної етики та деонтології», «Анатомія з основами фізіології людини», «Патоморфологія та патофізіологія», «Фармакологія та медична рецептура», «Мікробіологія з вірусологією та основами імунології», «Основи медичної біології з генетикою», «Основи медичного права», «Медсестринство в сімейній медицині з паліативною допомогою».
Кореквізити	«Медсестринський догляд за пацієнтами з особливими потребами», «Медсестринство у внутрішній медицині», «Медсестринство в хірургії з основами анестезіології та реаніматології», «Екстрена та невідкладна медична допомога в гінекології», «Педіатрія з курсом дитячих інфекцій», «Медсестринство в педіатрії».

Постреквізити	Післядипломне навчання закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім рівнем «бакалавр».
Методи навчання	Для формувань уміння та навичок застосовуються такі методи навчання: •лекції; •практичні заняття; •самостійна робота здобувача освіти; •індивідуальні заняття; •консультації.
Методи контролю	•усне індивідуальне опитування; •письмовий тестовий контроль; •комп'ютерний тестовий контроль; •усне індивідуальне опитування; •розв'язування ситуаційних задач; •демонстрація практичних навичок; •індивідуальне завдання; •студентські проекти; •студентські презентації.
Види контролю	•поточний, проміжний, підсумковий контроль (диференційований залік)

Перелік практичних навичок та умінь

1. Бостонське діагностичне обстеження афазії;
2. Вимірювання засвоєння та відсроченого запам'ятовуання слів за Каліфорнійським вербальним тестом усного мовлення;
3. Вимірювання стійкої уваги, пильності та гальмування за безперевним тестуванням ефективності;
4. Вимірювання численні аспекти виконавчої функції за системою виконавчого функціонування Деліса — Каплана;
5. Оцінювання лінійної орієнтації;
6. Вимірювання здатності до конструювання та відстроченої пам'яті для складання візуальної фігури за комплексним тестом Рея — Остерріца;
7. Вимірювання виконавчої функції за тестом Струпа на інтерференцію кольорів і слів;
8. Проведення тесту преморбідного функціонування;
9. Оцінка швидкої обробки та швикого перемикання увагу за тестом на прокладання маршруту;
10. Перевірка плавності мовлення на швидке генерування слів у відповідь на підказки букв і категорій (вербальна плавність);
11. Комплексне вимірювання IQ, включаючи оцінювання вербальних здібностей, візуально-просторових здібностей, швидкості обробки та робочої пам'яті за шкалою інтелекту Векслера дорослого;
12. Проведення візуального та вербального навчання та завдань на розвиток пам'яті за шкалою пам'яті Векслера;
13. Оцінка здатності пацієнта до переключення уваги за Вісконсинським тестом сортування карток;
14. Проведення оцінювання за шкалою оцінки афазичної депресії;
15. Проведення оцінювання за шкалою післяінсультної афахичної депресії;
16. Проведення оцінювання за шкалою інтенсивності депресії з колами;
17. Проведення оцінювання поведінки внаслідок тривоги;
18. Проведення короткого психічного стану за MMSE;
19. Діагностика когнітивного дефіциту за Монреальською шкалою когнітивної оцінки;

20. Проведення дослідження за опитувальником нейроповедінкових фунції;
21. Проведення дослідження за батареєю лобної дисфункції;
22. Оцінювання за шкалою оцінки якості життя;
23. Проведення оцінки якості життя;
24. Оцінка потреб пацієнта в реабілітації;
25. Оцінка втоми та втомлюваності.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Еволюція нервової системи. Унікальність людського мозку
2. Теорія триєдиного мозку. Три еволюційні підсистеми
3. Нейрони, синапси та нейронні мережі
4. Концепція нейропластичності. Синаптогенез, апоптоз, прунінг, нейрогенез, міелінізація
5. Нейромедіатори та їх функції. Роль хімічних речовин у розвитку мозкових функцій та дисфункцій
6. Зонування кори головного мозку. Центральна і периферична нервові системи
7. Інтеграція двох півкуль головного мозку.
8. Мова та розвиток мозку.
9. Освіта, політика, мистецтво та інші культурні фактори розвитку мозку
10. Внутрішньоутробний розвиток і мозок
11. Розвиток мозку дитини та підлітка
12. Нейрогенез у дорослому мозку. Проблеми старіння мозку
13. Геноміка: ключові поняття. Роль генетики в розвитку мозку. Генетичні причини окремих порушень мозкової діяльності Розташування функцій мозку
14. Локалізація функцій мозку та локальна свідомість. Нейродетермінізм
15. Структурно-функціональна модель роботи мозку
16. Нейропсихологічні особливості когнітивних процесів: пам'ять,здібності, емоції, регуляція.
17. Порушення поведінки та їх відображення в мозковій активності.
18. Розлади спектру аутизму.
19. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги.
20. Батьківські навички та дитячі психічні розлади
21. Нейробіологія тривоги. ГТР, ОКР, панічний розлад, фобії.
22. Нейробіологія депресії.
23. Нейробіологія злості та агресії.
24. Нейропсихологічні проблеми при дифузії відповідальності та схильності до аморальних вчинків.
25. Нейробіологія залежностей
26. Робота мозку в стресових ситуаціях.
27. Посттравматичний стресовий розлад. Нейробіологія ПТСР.
28. Нейробіологія стресостійкості. Фактори, що сприяють розвитку мозку.
29. Ресурсні активності та їх роль у стимулюванні мозкової активності. Спорт та мозкова активність. Вплив мистецтва на роботу мозку.
30. Здорове харчування та мозок
31. Методи візуалізації живого мозку.
32. Вивчення електричної та магнітної активності.
33. ФМРТ і ПЕТ: непряме вивчення нейронної активності.
34. Нейропсихологічні тести та комплекси методик.
35. Стратегії розвитку мозку. Інтеграція правої та лівої півкуль. Інтеграція верхнього та нижнього поверхів мозку. Інтеграція памяті. Інтеграція частин себе. Інтеграція з іншими.
36. Врахування роботи мозку в КПТ.
37. EMDR терапія і нейропсихологія.
38. Нейрогімнастика. Корекційні нейропсихологічні програми
39. Ігрова діяльність у розвитку мозку
40. Особливості нейродіагностики в дитячому віці.
41. Особливості діагностики мозкової активності дорослих

Політика курсу

Критерії оцінювання тестів

% правильних відповідей	Оцінка
90-100%	5
89-74%	4
73-60%	3
<60%	2

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей, засвоєння конкретної теми. Рекомендується застосовувати такі методи оцінювання рівня підготовки студентів: опитування, вирішення ситуаційних клінічних завдань, тестування, практична перевірка рівня оволодіння та виконання практичних знань та умінь.

Проміжний контроль знань студентів проводиться у різних формах після завершення вивчення навчального розділу або його частин з метою виявити рівень засвоєння програмного матеріалу. Проміжний контроль може проводитися у вигляді написання реферату, створення презентації, участь в конференціях. V

Підсумковий контроль здійснюється для оцінювання результатів навчання після завершення вивчення дисципліни. Підсумковий контроль знань включає контроль у вигляді диференційованого заліку. Всі види контролю за навчальну діяльність здобувачу виставляються за національною 4-бальною шкалою:

Оцінка (відмінно) виставляється здобувачеві освіти, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, приймати рішення, правильно вибирати тактику дій, послідовно упевнено виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів.

Оцінка (добре) виставляється здобувачу, який комплексно оцінює запропоновану ситуацію, добре володіє вивченим матеріалом, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію; використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією; відповідь його логічна, хоч і має неточності. Уміє послідовно виконувати практичні навички у відповідності до алгоритмів з урахуванням незначних коментарів викладача.

Оцінка (задовільно) виставляється здобувачу, який за допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал та вибирає тактику дій, може повторити за зразком певну операцію, дію; правильно послідовно, але невпевнено виконує практичні навички у відповідності до алгоритмів; відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Оцінка (незадовільно) виставляється здобувачу, який може розрізняти об'єкти вивчення, але невірно оцінює ситуацію, неправильно вибирає тактику дій, що зумовлює погіршення ситуації, неправильно виконує практичні навички; відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Політика оцінювання

Навчальна дисципліна «Основи нейропсихології у медсестринстві» є вибірковою для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Сестринська справа» спеціальності І5 Медсестринство. Політика курсу базується на виконанні у повному обсязі навчальної програми курсу, відпрацюванні пропущених занять, виконанні самостійних завдань, академічній доброчесності. Присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролів результатів без використання зовнішніх джерел інформації; самостійне виконання індивідуальних завдань та посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я.

Інформаційні ресурси

1. Джон Дж. Баррі, Сепіде Н. Баджестан, Джеффрі Каммінгс, Майкл Р. Трімбл: Нейропсихіатрія та поведінкова неврологія — К: ВСВ «Медицина», 2023.

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії випускової клінічних дисциплін
Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.
Голова ЦК _____ / Незнамова В.С. /
(підпис) (прізвище, ім'я)